

■ ДУМКА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

УДК 65.011.47:330.322(477.44)

АНАЛІЗ ЗАЛУЧЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ ©

Ю.М. МУДРИК*,
аспірант, асистент кафедри
адміністративного менеджменту
та альтернативних джерел енергії,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

Стаття присвячена проблемі залучення та ефективного використання капітальних інвестицій. Адже саме від обсягу та форм здійснюваних інвестицій значною мірою залежить економічна діяльність окремих господарюючих суб'єктів, регіонів і країни в цілому.

Обґрунтовано необхідність залучення капітальних інвестицій. На прикладі Вінницької області проаналізовано джерела формування капітальних інвестицій, стан та динаміку капітального інвестування в регіоні, відстежено основні шляхи використання капітальних інвестицій та шляхи підвищення інвестиційної привабливості підприємств області. Виявлено основні проблемні моменти, що перешкоджають успішному процесу інвестування та запропоновано шляхи їх вирішення.

За результатами проведеного аналізу виділено ряд позитивних та негативних факторів, що впливають на інвестиційну привабливість Вінницької області. Серед них виділено фактори місцевого рівня (регіональні), національного рівня (загальнодержавний, центральний) та інші зовнішні фактори, зумовлені геополітичною ситуацією, тенденцією світових глобальних економічних та інвестиційних процесів тощо.

Ключові слова: капітальні інвестиції, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, інвестиції в основний капітал.

Рис. 2. Літ. 9.

Постановка проблеми. Економічна діяльність окремих господарюючих суб'єктів, регіонів і країни в цілому значною мірою характеризується обсягом і формами здійснюваних інвестицій. Питання залучення інвестицій у нинішній час набуває особливої актуальності. Адже саме наявність інвестицій, їхня адекватність потребам розвитку обумовлює соціально-економічну стабільність та рівень розвитку регіонів, їхню економічну безпеку. З метою розвитку регіональної економіки важливо залучати значні суми інвестицій і спрямовувати їх у виробничу сферу (промисловість, сільське господарство, будівництво), використовуючи для заміни застарілого і зношеного обладнання, впровадження нових технологій, розширення діючих і розвитку нових видів виробництв.

© Ю.М. МУДРИК, 2017

* Науковий керівник: кандидат економічних наук Мулик Т.О.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Дослідженням інвестиційного розвитку займаються провідні вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема такі, як С. Біла [1], М. Колісник [2], О. Мітал [3], І. Мойсеєнко [4], Л. Немець [5], О. Симканич [6] Т. Мулик [7] та інші. Наукові здобутки вчених мають велике теоретичне та прикладне значення, проте, на нашу думку, приділяється недостатня увага дослідженню інвестиційного розвитку Вінницької області. Підходи до управління інвестиціями в регіоні досліджені недостатньо глибоко та комплексно, не зосереджується увага на вивченні регіональних переваг як чинника інвестиційної привабливості.

Формування цілей статті. Проаналізувати джерела формування капітальних інвестицій у Вінницькій області, стан та динаміку капітального інвестування в регіоні, простежити основні шляхи використання капітальних інвестицій та шляхи підвищення інвестиційної привабливості підприємств області.

Виклад основного матеріалу. Капітальні інвестиції – це кошти, що спрямовуються на відтворення основних засобів, розширення, реконструкцію і модернізацію підприємств і споруд, впровадження інновацій у галузях господарства, спорудження житла, шкіл, лікарень та інших об’єктів соціально-культурного призначення тощо. Вони переважно спрямовуються на збільшення основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, а також на їх реконструкцію і модернізацію, що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод.

У процесі залучення капітальних інвестицій важлива роль відводиться аналізу. Саме завдяки методам та прийомам економічного аналізу можна дослідити склад та структуру інвестицій, провести аналіз статистичної та іншої фахової інформації у сфері інвестиційної діяльності, здійснити огляд успішних практик у сфері інвестиційної діяльності тощо.

Оцінка стану реального інвестування в Україні за останні роки свідчить про значну диспропорцію інвестиційних процесів серед регіонів країни. Лідерами в Україні за підсумками 2015 року є місто Київ, Київська та Дніпропетровська області. Вінниччина ж наразі за показником капітальних інвестицій на одну особу знаходиться на 10-му місці [8].

Розглядаючи Вінницьку область як об’єкт інвестування, варто звернути увагу на ряд факторів. Вінниччина має один із найпотужніших серед регіонів України агропромисловий комплекс, який в останні роки демонструє високі темпи розвитку та вагомі результати господарювання. Основу агропромислового комплексу області складають 740 сільськогосподарських підприємств, 2021 селянських фермерських господарств, 282,6 тис. особистих селянських господарств, 130 великих підприємств харчової та переробної промисловості, біля 400 малих переробних підприємств, 103 агросервісних підприємств та організацій, 4 науково-дослідні станції, національний аграрний університет, інститут кормів та сільського господарства “Поділля” Національної академії аграрних наук України [9].

Природно-кліматичні умови сприятливі для розвитку землеробства та тваринництва. Унікальним інвестиційним потенціалом Вінницького регіону є земельний фонд. Область має найбільшу частку українських чорноземів, значна їх частина 21% – це землі чорноземного типу. Це унікальна концентрація високоякісних земельних ресурсів [9].

Якщо говорити про структуру інвестицій у Вінницькій області за джерелами фінансування, то аналіз інвестиційної діяльності в регіоні свідчить, що головним джерелом фінансування капітальних інвестицій були і залишаються власні кошти

підприємств та організацій [10]. Так у Вінницькій області саме за їх рахунок освоєно 5442,21 млн грн, що становить 69,9% загального обсягу капітальних інвестицій. Другим за обсягом джерелом стали кошти населення на будівництво житла, які сягнули майже 949,95 млн грн, що становить 12,2% загального обсягу капітальних інвестицій. У порівнянні з попередніми роками в обсязі капітальних інвестицій значно зріс показник коштів місцевих бюджетів, який перевищив 679,0 млн грн (8,7%), що стало можливим, передусім, завдяки політиці фінансової децентралізації. Як правило, у попередні роки цей показник не перевищував 2-3% обсягу освоєних капітальних інвестицій [9].

Далі на рис.1 розглянемо структуру капітальних інвестицій у Вінницькій області за джерелами фінансування.

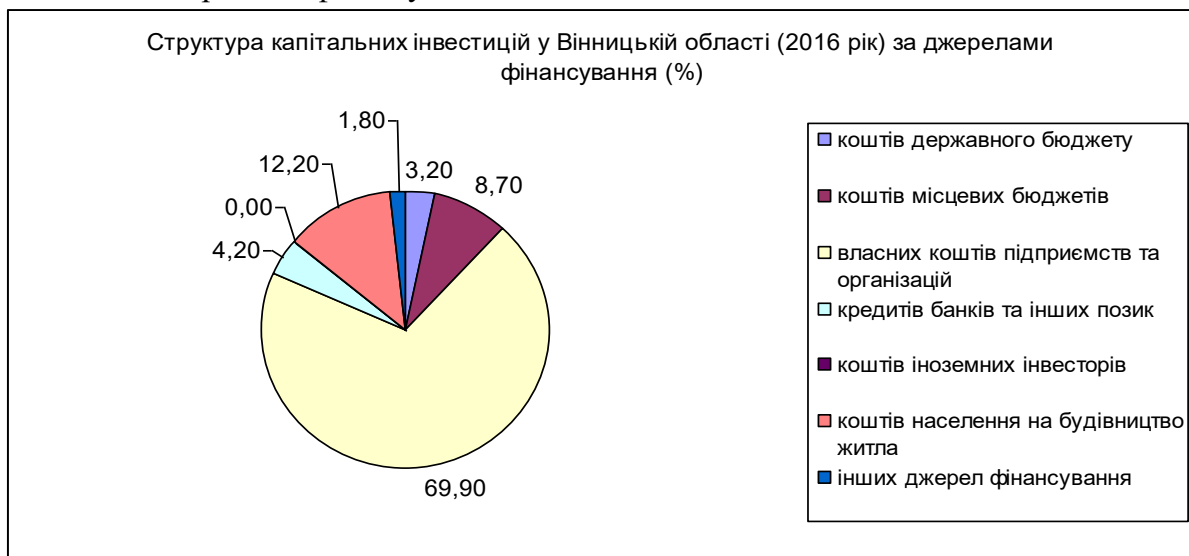

Рис. 1. Структура капітальних інвестицій у Вінницькій області (2016 рік) за джерелами фінансування

Джерело: сформовано за даними Головного управління статистики у Вінницькій області

Проаналізувавши інформацію на рис. 1 ми бачимо, що за рахунок коштів державного бюджету освоєно лише 249,66 млн грн (3,2%), що, з одного боку зумовлено перерозподілом фінансових надходжень на користь регіонів, а з іншого – пов'язано із складним фінансово-економічним становищем країни і необхідністю збільшувати видатки на забезпечення обороноздатності країни. Важливим джерелом капітальних вкладень в регіональну економіку є залучені та запозичені кошти. Так за рахунок кредитів банків та інших фінансових установ в області освоєно 327,97 млн грн (4,2%). Разом з тим, зовсім незначними у капітальних інвестиціях області є кошти з інших джерел фінансування, які склали 135,54 млн грн (1,8%). Варто зазначити, що у 2016 році взагалі не були освоєні у капітальних інвестиціях області кошти іноземних інвесторів. Це є негативним фактором та свідчить про зниження привабливості регіону як об'єкта вкладення коштів в іноземних інвесторів [10].

Аналіз капітальних інвестицій за видами економічної діяльності показує, що найбільшу частку капітальних інвестицій (41,2% загального обсягу) освоєно підприємствами сільського, лісового та рибного господарства. Значний обсяг інвестицій вкладено у промислові підприємства (23,6%) та будівельні підприємства (13,3%). Розглянемо детальніше на рис. 2 напрями освоєння капітальних інвестицій за видами економічної діяльності.

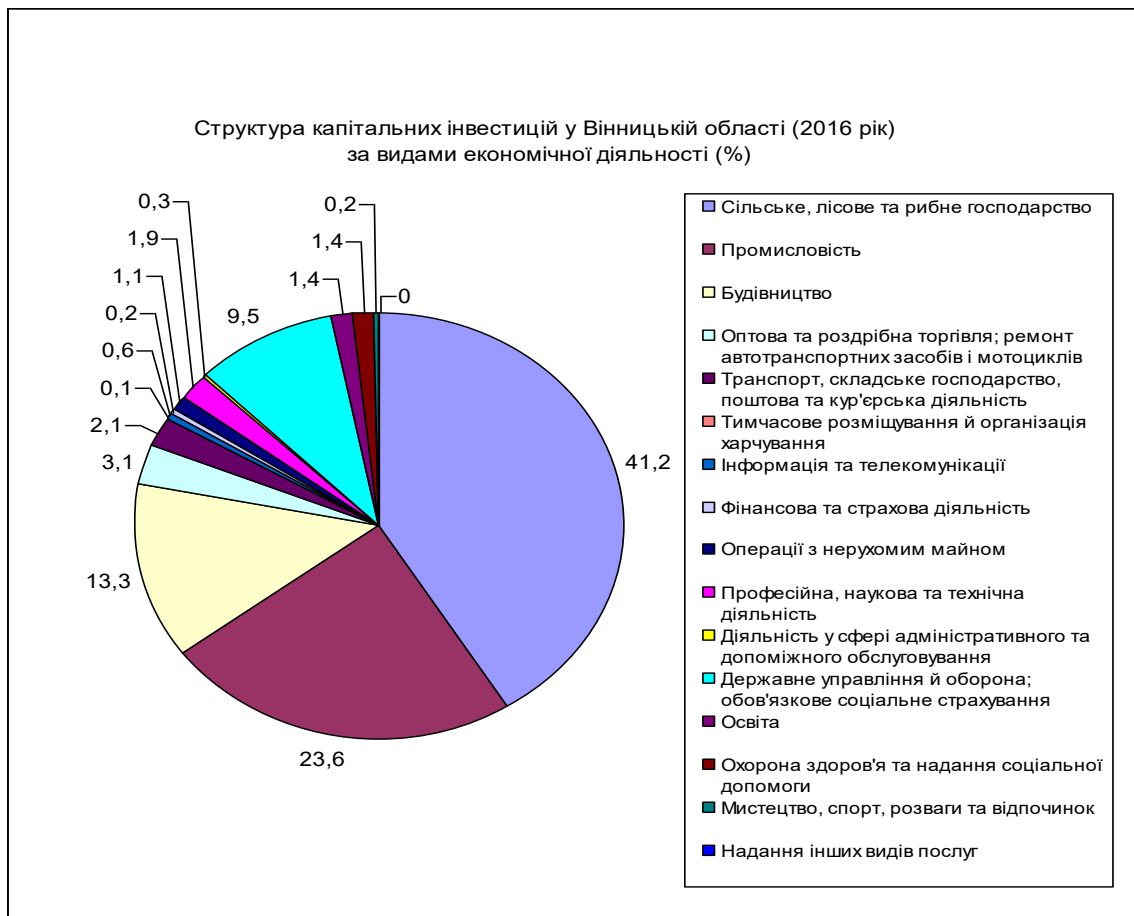

Рис. 2. Структура капітальних інвестицій у Вінницькій області (2016 рік) за видами економічної діяльності

Джерело: сформовано за даними Головного управління статистики у Вінницькій області

Щодо напрямів освоєння, то найвагомішу частку капітальних інвестицій (99,1% загального обсягу) освоєно у матеріальні активи, з яких у будівлі та інженерні споруди – 36,6% усіх інвестицій, у машини, обладнання та інвентар – 46,8%. У нематеріальні активи вкладено 0,9% загального обсягу капітальних інвестицій, з яких на програмне забезпечення та бази даних освоєно 0,5% [10].

На нашу думку, стан інвестиційного середовища регіону залежить від низки різноманітних чинників, серед яких слід виділити фактори місцевого рівня (регіональні), національного рівня (загальнодержавний, центральний) та інші зовнішні фактори, зумовлені геополітичною ситуацією, тенденцією світових глобальних економічних та інвестиційних процесів тощо. За результатами проведеного аналізу можна виділити ряд позитивних та негативних факторів, що впливають на інвестиційну привабливість Вінницької області:

позитивні: сприятлива екологічна ситуація; сприятливі умови для ведення бізнесу та підтримка з боку влади; відповідальний і професійний підхід до управління регіоном; вигідне розташування та логістичні можливості; наявність потужної сировинної бази; вагомий науково-освітній потенціал;

негативні: нерозвинене фінансове середовище (складність отримання фінансування, недоступні кредити для бізнесу); низький рівень розвитку місцевої інфраструктури (стан доріг регіонального й місцевого значення, інженерна комунальна

інфраструктура і т. п.); слабкий рівень розвитку місцевої економіки, що не дозволяє бізнесу вкладати достатньо власних коштів у розвиток; відсутність системної роботи з планування інвестицій, просування регіону та залучення інвесторів.

Висновки. Отже, аналіз відіграє важливу роль в управлінні інвестиційною діяльністю підприємства, регіону та країни в цілому, зокрема капітальних інвестицій. За його допомогою можна дослідити склад та структуру інвестицій, джерело походження інвестиційних ресурсів, визначити позитивні та негативні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість регіону тощо.

Можемо констатувати той факт, що досліджуваний Вінницький регіон має значний потенціал для розвитку і зростання. Це, передусім, природний економічний, виробничий, науково-технічний та людський потенціал. Однак у зв'язку з тим, що можливості інвестування в нинішніх умовах є доволі обмеженими, а конкуренція за інвестиційні ресурси є надзвичайно високою і на національному, і на глобальному рівнях. Саме тому місцева політика регіону повинна бути спрямована на створення сприятливого інвестиційного клімату та базуватися на його перевагах. Адже тільки правильно використаний інвестиційний потенціал може бути фактором подальшого розвитку та зростання Вінницької області.

Список використаних джерел

1. Біла С.О. Питання теорії як на загальнодержавному, так і регіональному рівні, та практики інвестиційних процесів у трансформаційній економіці України (90-ті роки ХХ - початок ХХІ ст.) / С.О. Біла // Історія нар. госп-ва та екон. думки України. – 2007. – Вип. 39-40. – С. 32-42.
2. Колісник М.К. Актуальні питання з розвитку інвестиційних процесів в Україні / М.К. Колісник, О.В. Яцишин // Науковий вісник НЛТУУ. – 2007. – Вип. 17.2. – С. 238-243.
3. Мітал О.Г. Інвестиційна діяльність регіонів на сучасному етапі розвитку економіки // Інвестиції: практика і досвід. – 2008. – № 1. – С. 13.
4. Мойсеєнко І.П. Інвестування : навч. посіб. / І. П. Мойсеєнко. – К. : Знання, 2006. – 490 с.
5. Немець Л.М. Просторова організація соціально-географічних процесів в Україні: монографія / Л.М. Немець, Я.Б. Олійник, К. А. Немець. – Х. : РВВ ХНУ, 2003. – 160 с.
6. Симканич О.В. Формування ефективної стратегії розвитку інвестиційного клімату регіону / О.В. Симканич // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2007. – № 2 (14). – С. 114-115.
7. Мулик Т.О. Аналіз залучення прямих іноземних інвестицій у Вінницькій області / Т.О. Мулик, Ю.М.Мудрик // Проблеми економічного, облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством: матеріали ІІ Всеукр. наук.-практич. конф. молод. учених, 8 грудня 2016 року, ВНАУ. – с.161-164.
8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] [Офіційний сайт]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Федюк В. Звіт “Аналіз стану інвестиційної діяльності Вінницької, Запорізької, Івано-Франківської та Полтавської областей та практичні рекомендації щодо поліпшення інвестиційного середовища” підготовлено в рамках діяльності проекту міжнародної технічної допомоги “Партнерство для розвитку міст”, який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pleddg.org.ua>.

10. Головне управління статистики у Вінницькій області [Електронний ресурс] [Офіційний сайт]. – Режим доступу: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua>.

Список джерел у транслітерації/ References

1. Bila S.O. Pytannia teorii yak na zahalnoderzhavnomu, tak i rehionalnomu rivni, ta praktyky investytsiinykh protsesiv u transformatsiinii ekonomitsi Ukrainy (90-ti roky XX - pochatok XXI st.) / S.O. Bila // Istorii nar. hosp-va ta ekon. dumky Ukrainy. – 2007. – Vyp. 39 – 40. – S. 32-42.

2. Kolisnyk M.K. Aktualni pytannia z rozvytku investytsiinykh protsesiv v Ukraini / M. K. Kolisnyk, O. V. Yatsyshyn // Naukovyi visnyk NLUU. – 2007. – Vyp. 17.2. – S. 238-243.

3. Mital O.H. Investytsiina diialnist rehioniv na suchasnomu etapi rozvytku ekonomiky // Investytsii: praktyka i dosvid. – 2008. – № 1. – S. 13.

4. Moiseienko I.P. Investuvannia : navch. posib. / I. P. Moiseienko. – K. : Znannia, 2006. – 490 s.

5. Niemets L.M. Prostorova orhanizatsiia sotsialno-geohrafichnykh protsesiv v Ukraini: monohrafiia / L.M. Niemets, Ya.B. Oliinyk, K.A. Niemets. – Kh. : RVV KhNU, 2003. – 160 s.

6. Symkanych O.V. Formuvannia efektyvnoi stratehii rozvytku investytsiinoho klimatu rehionu / O. V. Symkanych // Rehionalna biznes-ekonomika ta upravlinnia. – 2007. – № 2 (14). – S. 114-115.

7. Mulyk T.O. Analiz zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii u Vinnytskii oblasti / T.O. Mulyk, Yu.M.Mudryk // Problemy ekonomichnoho, oblikovoho, kontrolnoho i analitychnoho zabezpechennia upravlinnia pidpriemstvom: materialy II Vseukr. nauk.-praktych. konf. molod. uchenykh, 8 hrudnia 2016 roku, VNAU. – S.161-164.

8. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Elektronnyi resurs] [Ofitsiyni sait]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

9. Fediuk V. Zvit “Analiz stanu investytsiinoi diialnosti Vinnytskoi, Zaporizkoi, Ivano-Frankivskoi ta Poltavskoi oblasti ta praktychni rekomendatsii shchodo polipshennia investytsiinoho seredovyshcha” pidhotovleno v ramkakh diialnosti proektu mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy “Partnerstvo dlia rozvytku mist”, yakyi vprovadzhuie Federatsiia kanadskykh munitsypalitetiv za finansovoi pidtrymky Ministerstva mizhnarodnykh sprav Kanady. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://pleddg.org.ua>.

10. Holovne upravlinnia statystyky u Vinnytskii oblasti [Elektronnyi resurs] [Ofitsiyni sait]. – Rezhym dostupu: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua>.

ANNOTATION

ANALYSIS OF ATTRACTING CAPITAL INVESTMENT IN VINNYTSIA REGION

MUDRYK Iuliia,
*Postgraduate Student,
 Lecturer of the Department of Management
 of Alternative Energy Sources,
 Vinnytsia National Agrarian University
 (Vinnytsia)*

The article is devoted to the problem of attraction and effective use of capital investments. The volume and forms of investments largely affect the economic activities of individual economic agents, regions and the country as a whole.

The necessity of attraction of capital investments is grounded. The sources of formation of capital investment, the state and dynamics of capital investment in the region, the main ways of using capital investments and ways of increasing the investment attractiveness of the region's enterprises are analyzed on the example of Vinnytsia region. The main problems that hinder successful investment process are identified and the ways of their solution are offered.

On the base of the results of the analysis, a number of positive and negative factors that affect the investment attractiveness of Vinnitsa region have been identified. Among them are local factors (regional), national (national, central) and other external factors caused by the geopolitical situation, the trend of global economic and investment processes.

Keywords: capital investment, investment climate, investment attractiveness, investment into fixed assets.

Fig. 2. Lit. 9.

АННОТАЦИЯ АНАЛИЗ ПРИВЛЕЧЕНИЯ КАПИТАЛЬНЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ

МУДРЫК Юлия Николаевна,
аспирант,
ассистент кафедры административного менеджмента
и альтернативных источников энергии,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

Статья посвящена проблеме привлечения и эффективного использования капитальных инвестиций. Ведь именно от объема и форм осуществляемых инвестиций во многом зависит экономическая деятельность отдельных предприятий, регионов и страны в целом.

Обоснована необходимость привлечения капитальных инвестиций. На примере Винницкой области проанализированы источники формирования капитальных инвестиций, состояние и динамика капитального инвестирования в регионе, отслежены основные пути использования капитальных инвестиций и пути повышения инвестиционной привлекательности предприятий области. Выявлены основные проблемные моменты, препятствующие успешному процессу инвестирования и предложены пути их решения.

По результатам проведенного анализа выделен ряд положительных и отрицательных факторов, влияющих на инвестиционную привлекательность Винницкой области. Среди них выделены факторы местного уровня (региональные), национального уровня (общегосударственный, центральный) и другие внешние факторы, обусловленные геополитической ситуацией, тенденцией мировых глобальных экономических и инвестиционных процессов и др.

Ключевые слова: капитальные инвестиции, инвестиционный климат, инвестиционная привлекательность, инвестиции в основной капитал.

Рис. 2. Лит. 9.

Інформація про автора

МУДРИК Юлія Миколаївна – аспірант, асистент кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, Вінницький національний аграрний університет (21029, м. Вінниця, вул. Келецька, 132 А, кв. 126, e-mail: bookkeepers@gmail.com).

MUDRYK Iuliia – Postgraduate Student, Lecturer of the Administrative Management and Alternative Energy Sources, Vinnytsia National Agrarian University (21029, Vinnytsia, 132 A, Kielecka Str., e-mail: bookkeepers@gmail.com).

МУДРЫК Юлия Николаевна – аспирант, ассистент кафедры административного менеджмента и альтернативных источников энергии, Винницкий национальный аграрный университет (21029, г. Винница, ул. Келецкая, 132 А, кв. 126, e-mail: bookkeepers@gmail.com).

УДК 330.341.1-025.27 (410)

**БРИТАНСЬКА НАУКОВА ШКОЛА
КЛАСТЕРНОГО РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ©**

Т.А. ОНІПКО*,
*аспірант кафедри економічної теорії та
прикладної економіки,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
"Полтавський університет
економіки і торгівлі"
(м. Полтава)*

Досліджено теоретико-методологічні засади британської наукової школи кластерного розвитку економіки. Узагальнено та проаналізовано розробки науковців Великої Британії з кластерної проблематики. Зазначено, що витoki даної школи сягають учень класиків економічної думки А. Сміта і Д. Рікардо щодо спеціалізації країн та економіста-неокласика А. Маршалла щодо промислових районів та екстерналій. Акцентовано на тому, що британська наукова школа кластерного розвитку економіки представлена як ґрунтовними теоретичними, так і масштабними прикладними дослідженнями, включаючи з'ясування природи кластерних утворень та методу визначення ефективності їх діяльності. Встановлено, що дослідження британських учених базуються на широкому понятійно-термінологічному апараті. З'ясовано, що представники сучасного покоління британської наукової школи кластерного розвитку економіки активно співпрацюють з науковцями різних країн, зокрема Італії, Норвегії, США, Японії. Зроблено висновок, що концептуальні положення британських науковців про доцільність використання кластерного підходу до інноваційного розвитку економіки з метою підвищення її конкурентоспроможності є нині актуальними і практично значущими для України.

Ключові слова: кластер, інноваційний кластер, інновація, “переливи знань”, венчурний капітал, агломерація, конкурентоспроможність.

Табл. 1. Рис. 1. Літ. 25.

© Т.А. ОНІПКО, 2017

* Науковий керівник: доктор економічних наук Ніколенко С.С.